

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Szerkesztő- s kiadóhivatal:
K.-Vásárhelyt a könyv-
nyomdában, Csik-Szeredán
T. Nagy Imre szerkesztő
lakásán.

Megjelenik: vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Előfizetési díj: egy évre 6 frt, fél évre 3 frt,
negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára helyben 3 kr.

Hirdetések és nyílt-terek
árszabály szerint felvétel-
nek a kiadóhivatalban
Cs.-Szeredán és Kézdi-Vá-
sárhelyt.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel értesítjük olvasó közönségünket, hogy előfizetéseket márczius 1-től számítva is elfogadunk.

Lapunk előfizetési ára:

Egy évre 6 frt — kr.

Fél évre 3 frt — kr.

Negyed évre 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imréhez küldendők; vidékről legezélszerűbben posta-utalvánnyal.

K.-Vásárhelyt, 1882. február 24.

A „Székelyföld“ kiadó hivatala.

Táviratok.

— Magyar távirati iroda Budapestén. —

Budapest, márczius 11. A budapesti időjelző intézet észleletei szerint éjszaknyugati gyenge szelek mellett enyhe idő várható; a változó jelleg végéhez közeledik s általában csendes, közepes derült időjárás következik, jövőre hűvösebb éjjelekkel.

Budapest, márcz. 11. Munkácsy nejével együtt Párisba utazott.

Risano, márcz. 11. Ubli bevétele után a felkelők Montenegróba menekültek. A felkelők között nagy egyenetlenség tört ki.

Mi újság?

Budapest, márcz. 9. Királyunk legközelebb meglátogatja Umberto olasz királyt.

Cattaro, márcz. 9. A statárium erősen működik. Hat nap óta kilencz agyonlövés történt.

Belgrád, márczius 9. A szerb királyságot eddig elismerték: Ausztria-Magyarország, Törökország, Olaszország, Németország, Görögország, Románia, Belgium, Franciaország. A császár üdvözlőt küldött.

Bécs, márcz. 8. (Hivatalos.) Jovanovics altábornagy jelenti márcz. 7-én este: Vucido mellett tegnap mintegy 70 felkelő ellen harcz volt, kik visszaverettek és Roljicén át, mely leégve találtatott, megfutamodtak.

Zára, márcz. 8. A „Narodny Liszt“ jelenti, hogy a krivosjai fölkelők leginkább csapataink grébeni po-

ziezióit háborgatják. De mihelyt a lázadók nagyobb számmal lépnek föl, a katonaság ágyúkkal lövöldöz reájuk, s ez elegendő arra, hogy őket szétszórja és vad futásra kényszerítse. A „Narodni Liszt“ fenntartással közli azt a hírt, hogy Torta, a hirhedt felkelővezér, azzal bujtogatja a törököket, hogy megmutatja nekik Dervis pasának, Albánia kormányzójának egy levelét, mely azt tanácsolja a mohamedánoknak, hogy ők is fogjanak fegyvert.

Zára, márcz. 8. A „Narodni Liszt“ nek jelentik, hogy a fölkelők több ízben megtámadták a Ljután át marhákat hajtó embereket. Az onnoviczi védőrséget is megrohanták a napokban, de nem bírtak vele. Cattaró községe s több más község arra kérte Jovanovics altábornagyot, hogy a békés helyeken ne hirdesse ki még a statáriumot. Cattaróban elfogták Vezics Igort, több szerb lap levelezőjét, ki egyenesen Montenegróból jött. A minap sok morinjai lakos szökött Krivosjébe a fölkelőkhöz. Boccában jobbra fordult az időjárás. Herczegovinában semmi újság. — A „Narodni Liszt“ azt is írja, hogy a kormány a mosztári görög hitközség előjáróságának tagjait bujtogatás miatt megfosztotta tisztúktól.

Bilek, márcz. 8. Az Orlineból ide szállított pápa szigorú vallatás után elmondta, hogy Metko Starjevics és Alice Hurtlely 14 nap előtt Bilekben tartózkodtak Renner név alatt s az ottani vendéglőben szálltak meg. Starjevics nagy-beckerek terménykereskedőnek adta ki magát. Iratai rendben voltak, sőt a nagybeckerek városi kapitánytól s egy budapesti banktól ajánló leveleket is mutatott fel. Nem lehetetlen, hogy mindez hamisítvány volt. Tény azonban, hogy Metko Starjevics elég vakmerő volt magát Renner Sámuel név alatt az itt állomásozó II. dandár parancsnokának, Öltner ezredesnek bemutatni.

Renner Róza asszony, vagyis Alice Hurtlely, szépsége miatt általános feltűnés tárgyát képezte a 67. és 11-ik ezred tisztikaránál. Három napi ott tartózkodás után ismeretlen helyre eltűntek. — Hogy miért jártak erre, az még nem tűnt ki teljesen, mert gyanút keltő módon senkivel sem közlekedtek.

A pápa ezenkívül megvallotta, hogy házában a fölkelők főnökei gyakrabban összejöttek, sőt a hirhedt Kovacevics is fordult meg nála.

A galieziai földolajról.

(Muspratt's „Technische Chemie“ cz. művéből, Kerl B. „Petroleum“ czikke nyomán.)

(Folytatás és vége.)

A már említett, úgy nevezett földviaszat (ozokeritet), mint tisztább minőségű terményt — úgy állítják elő, hogy a nyers anyagot gőzzel olvasztják meg. A világossárga, kézzel szétnyomható, 75° C-nél olvadó ozokerit, 0,95 fajsúly mellett 86 rész szenet, 14 r. kőenyt tartalmaz és észszerű tisztálás mellett 39 rész 40°-os világító olajat (petroleumot vagy inkább photogént), 36 r. tisztá paraffint, 10 r. használható kátrányt, 15 r. használhatlan maradékot ad. Évenként 12¹/₂ — 15 millió kilogr. földviaszat ásnak 3 millió forint értékkel, és abból paraffint s egy — a méh-viaszhoz hasonló — tiszta fehér terményt (ceresin) állítanak elő.

Az össztermelés tett 1875-ben 200,660 meter mázsa földolajat 2,126,000 frt, — és 81380 met. mázsa földviaszat (ozokeritet) 1,464,840 frt értékkel. A nyers földolaj ára helyben, 50 kgrammonként, az 1854—1872-ik évig 6—5³/₄ frt, a tisztált petroleumé 36—14 frt, — s a földviasz ára 1862—1871. között 8—10 frt között ingadozott.

A borbkai 33 B. fokos (a), és a boryslawi 48—50 B. fokos (b) földolajak

40°-os 1-ső min. világító olajat	^a / ₅₀	^b / ₅₀	°-ot szolgálatnak.
32 " " " " "	—	50	
Könnyen folyó olajokat	10	20	
Sűrű (még használható) olajokat	10	—	
Paraffint	—	8	
Kocsikezőcsnek való kátrányt	10	8	
Maradékot (használatlan)	—	14	
Vegy bomlás miatti veszteség	20	—	

A legjobban fizetett földolaj 0,85 faj-súlyu, sárgás barna színű, és roppant kellemetlen szagú, a levegőn barnábbá és sűrűbbé lesz. A vevők épen akkor veszik, midőn a földből kimerítik, — télen 7° C. hőmérték mellett. A sűrű naptha (u. n. nopta) csekélyebb értékű.

Kecskemét.

Roediger,
reáliskolai tanár.

Mindenféle.

— **Kézdivásárhelyt** tegnap reggel 4 órakor tüzi lármá verte fel a lakosokat békés álmukból. Ifj. Zsigmond György, kalapos-mesternek műhelye gyúlt fel, s a tűz rövid idő alatt felemészté a szorgalmas ifju gazdának minden vagyonát. Ház, csűr, istálló és műhely s az ezekben volt gabona és iparcikkek mind a lángok martalékává levének.

— **Valahányszor K.-Vásárhelyt** az éjszaki láthatár megvilágosodik, mindig — mintegy önként rá szoktuk mondani, hogy Polyánban tüzvész van. — E szerencsétlen helységet évenként annyi tüzvész pusztítja, hogy ha a láthatár megvilágosodik, már önkéntelenül Polyán jut eszünkbe. — Csak alig egy negyedéve, hogy a falu egy harmadrésze elégett, s most új csapás sújtotta: Csütörtökön este 10 órakor ismét 5 gazdasági épület lett a lángok martalékává.

— **Csütörtökön** véres verekedés fejlődött ki Kézdivásárhelyt a szentkatolnai uton a pénzügyörök és egy néhány vidéki ember közt. A dulakodás közben egy pénzügyör egy falusi embernek annyira megvágta az ujját, hogy az orvosi vélemény sulyos testi sértést

konstatált. Felhívjuk a pénzügyöri biztos ur figyelmét e botrányos esetre.

— **Sósmezei Lingurán Juon** az erdőre ment favágni. A fa oly szerencsétlenül dőlt el, hogy Linguránt odaütötte. Életéhez kevés remény van.

— **Színészet.** Végre valahára megtört a varázs s a közönség kezdi látogatni a színházat. Csütörtökön nagy és fényes közönség nézte végig a „Legény bolondját“. E darab 100 arany pályadíjt nyert ugyan, azonban az nem tartóztat minket kimondani, hogy e darab határozottan silány. Nem hiányoznak a darabban a jó ötletek, s imitt-amott erőteljes népies nyelvvél van írva, de a népiesnek tulságos keresése nem egyszer durva, triviális kitételekre ragadja az író. Bármennyire ismeretes ama nagy tévedés, melynek e darab diadalát köszönheti, nem lehet eléggé bámulni a bíráló bizottságon, mely a pályadíjt e műnek odaitélte. Színészeink mindent megtettek, hogy a darab sikerét biztosítsák. — Kovácsné ügyes, élénk játékaival teljesen megnyeré a közönség rokonszenvét; Szikszai, Ferenczi, Szép jól játszottak, de azért a közönség mégis elégtelenül távozott. — Ma, vasárnap „Egy magyar plebános és a muszkavezető magyar mágna“, Lukácsy S. énekes színműve 3 szak. kerül színre.

— **Március 15-ikének** emlékére Várady Ferencz színtársulata diszeloadást fog rendezni. Felhívjuk a közönség figyelmét e nemzeti ünnepélyre.

— **A csiksomlyói „Véres-kereszt egyet“** folyó hó 7-én, a székház nagy termében megint sikerült fillérestélyt rendezett. A tanító-képző intézet ifjusága énekelt néhány dalt Tima Dénes, tanár, vezetése mellett. Helyes felfogással és kellő árnyalattal adattak elő a dalok, csak itt-ott lehetett észrevenni egy kis tartózkodást, különösen a forte-kban, hol a karnem elég bátran énekelt. A zene-tanár ur igen jól teszi, ha minden kedvező alkalmat felhasznál, hogy a növendékeket nyilvános szereplés elé állítja, mert ez míg egyrészt eldizi a jártasságot, addig másrészt elősegíti azon bátorságot, melyet a nyilvános fellépés megkíván. Székely Ferencz igyekezzék arra, hogy mikor solo-t énekel, a közönség értsen valamit a szövegből. A programmon kívül előadott szavaltat gyengén sikerült. Fodor Anna, Szász Károly és Petres Károly Müller H. »Váróteremben« című, egy felvonásos vígjátékát, azon a kis rögtönzött színpadon olyan ügyesen adták elő, hogy az eredmény számot tett volna veterán műkedvelőknek is. A program végével a szép számú közönség kedélyes társalgis közt éjjel utánig maradt együtt.

— **A gyergyószentmiklósi** lelkész-választásról részletesebb tudósítást vettünk, melyből közöljük a következőket: Ferenczy Károly kapott 338, — Horváth Károly 267, — Szabó György 183, — Molnár János 56, — Csiky Péter 53, — Bálint Károly 33, — Karácson Márton 10 szavazatot. Ezeken kívül még 11 jelölt kapott jelentéktelen számú szavazatot.

— **A „Gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság“** (székhelye: Gyergyó-Szt-Miklós) részvény-jegyeinek keresettségét és egy és fél évi fennállása alatti érték-emelkedését fényesen igazolja azon eset, hogy a néhai Ágoston Károly, volt gy.-sz-t-miklósi plebános hagyatékához tartozó 2 darab 25—25 forintos, »Gyergyói első takarékpénztár«-i részvény, nyilvános árverésen a kir. közjegyző által közelebbbről 81 frt 2 kron adatott el.

— **Uj utvonál.** Csicsói, mádélvi és madarasi deszká-saink, valamint a borszéki borvizesek érdekében örömmel közöljük, hogy Oláhfaluból Lővétén keresztül Kö-haloms egyezőval a szászföldnek és a vasutnak ve-zető utvonál teljesen jókarba van hozva; így »külföl-dön« kereskedő atyánkfiai s a vasutra igyekezők fél-annyi idő alatt célhoz jutnak.

— **Kimutatás** a járvány állásáról Csikmegyében. A február 24-n kelt kimutatás szerint maradt beteg 27, — márczius hó 8-ig szaporodott 169, — összesen 196. — Ezek közül meggyógyult 123, elhalt 21, kezelés alatt maradt 52. — Az egész járvány alatt megbetegedett 1580, meggyógyult 1333, elhalt 195. A kanyaró-járvány szünetel Gyergyó-Szárhegyen, ellenben kiűtött Reme-tén. — Csik-Szeredán, 1882. márczius 8. Dr. Spányik József, tisztí főorvos.

Gazdaság és kertészet.

Orvosság a köhögés ellen. A mostani sajátságos időjá-rás mellett kevés ember van, a ki teljesen meg tudná magát a meghűléstől óvni, számos családban pedig va-lóságos járvány módjára lép fel a köhögés, mely min-den családtagot, de különösen a gyermekeket nagyon megkínnozza. Egy ily köhögő bécsi családdal történt nemrégiben, hogy egy vidéken lakó erdész rokona meglátogatván őket, s megessvén szíve az általános szenvedés láttára, megígérte, hogy majd kigyógyítja ő őket bajukból. Nem is telt el egészen három nap, s a köhögés csaknem teljesen elhagyta a család minden tagját. A csodaszer pedig, mely ezt eszközölte, nem állott egyébből, minthogy a vén erdész egyszerű z a b-sz a l m á b ó l minden más anyag hozzáátétele nélkül erős theát főzetett, s ezt kellett a gyermekeknek a há-rom napon át többször inniok. [Ez olcsó s ártalmatlan szernek megpróbálását mindenesetre ajánlhatjuk olva-sóinknak.

Mikor kell a hagymagot elvetni? Akár helyesen, akár helytelenül, a kertészek rendszeren nagy dolgot csinál-mak abból, hogy hagyma-ágyaik már márczius első vagy második hetében be legyenek vetve. De soha senki sem okadatolta, hogy miért választották éppen ezen időpontot, s ezen korai vetésnek oka valószínűleg csak az, mert a magvakra nézve nem tartották jónak a ko-rábbi vetést. Ha biztosan tudnók, hogy a szóban levő idő alatt az időjárás kedvező és a földet el lehetne készíteni a mag befogadására, semmi kifogást sem le-hetne tenni ellene; a dolog azonban többnyire ellen-kezőleg áll. Gyakran február végén az idő oly szép, hogy a földet előkészítve, a magot bátran el lehet vetni, azonban megrögzött szokásnál fogva ekkor nem ve-tünk, de várunk a márcziusra, melynek elején a ned-ves időjárás s a sár miatt a veteményezést megkezdeni lehetetlen, mindaddig, míg a föld fel nem szikkad. Ilyen formán elvesztünk egy kedvező időszakot a nélkül, hogy a veteményezést elvégeztük volna. A hagymama-got éppen oly jól és a kifagyás veszedelme nélkül el lehet vetni februárban, mint márcziusban, feltéve, hogy a föld jól munkálható. A fagy a hagymaagnak sem-mit sem árt. A későbbre halasztásnak valószínűleg csak az az oka, hogy hozzászoktunk bizonyos időben vetni, s a régi szokástól eltérni nem akarunk, pedig a korai vetés korai növést, teljesen érett hagymát eredményez,

mely jobb ízű és jobban eltartható, mint a késői vetés-ből származott.

Biztos szer az egerek ellen. Egy tapasztalt gazdátár-sunk következő szert használja az egerek kipusztítá-sára: Mikor a konyhában burgonyát főznek, kivesz a fazékból egy párolgó főtt burgonyát s phosphoros gyu-fákkal szurkálja tele, úgy, hogy a gyufát néhányszor megforgatja a burgonyában, ennek feje leválik s a burgonyában benn marad. — A gyufákat nem mé-lyebbre, mint fél centiméternyire szurja bele a bur-gonyába, s miután ezt így 30 — 35 gyufa-szállal megrakta, bennhagyja addig, míg a burgonya ki nem hűl. Ekkor a gyufákat egyenként kihuzza a burgonyá-ból — előbb mindegyiket többször megforgatván benne — s ezt lisztrel, vagy ami még jobb, cukorral behintí. Az egerek rendszeren már az első éjszakán elpusztul-nak. Melegágy-tartókba két ilyen burgonyát szokott egyszerre betenni, egyiket az ablak felső, másikat az alsó végéhez, tehát az oldaldeszka mellé, és mióta ezt a szert használja, sok bosszuságtól és sok bajtól meg-óvta magát.

Hogy lehet igen szép és nagy zellert termesztani? Au-gusztus végén, mikor a növényeket felkapáljuk, a fő-tővön kívül minden mellékgyökeret el kell távolítani, de úgy, hogy a főtövet meg ne sértsük, s a földben ez által előállott mélyedést jó trágyás földdel töltsük. A további javításhoz egy hordóban fahamut és kormot vízzel péppé kell keverni, a melyből szeptember hóban minden héten jókora adagot kell a sorok közé önteni. Ha azon estére, melyen a növényeket eképpen megöntöztük, meleg nap következik, úgy délelőtt hideg vízzel kell ezeket ismét megöntöztünk. Az így nevelt zelleren nem mutatkoznak a különben oly sűrű rozsdá-foltok, emellett finom és fehér husa által tűnik ki. A hamu és kórom helyett juhport is használnak, mi szintén igen jó hatása, bár korántsem versenyezhet a fen-nebb említett keverékkel.

Kérdések és válaszok.

Ezen rovat alatt a gazdaközönség érdekében bár-minő, a gazdasági szakmába vágó kérdéseknek állandó tért nyitunk s azokra választ eszközölünk. Az e rovat-ban közlendő kérdéseket és feleleteket egyszerű név-aláírással kérjük a szerkesztőséghez beküldeni, habár közzétételük az illető kívánsága szerint név- vagy betűjegy alatt is történhetik. Feleletek adásánál kér-jük mindig lapunk azon számára hivatkozni, melyben a kérdés közöltetett.

Kérdések.

5) Köszönettel venném ha gazdátársaim közül va-laki felvilágosítana, hogy a csiki éghajlatnak megfe-lelőleg mikor kell a luczernát vetni és egy köblös földbe mily mennyiségben? **Egy kezdő gazda.**

6) Minő törökbuza-faj megérését lehet remélni a közepesiki határon, és hol lehet ily magra jutányos áron szert tenni?

7) Kosarazásnál, ha a javítandó földbe gabna vette-tik, egy drb juhra naponta hány □ m. lehet számítani?

Sztkatolna, 1882. márczius 7-én.

Sz. K.

PIACZI ÁRAK.

		K.-Vásárhely márczius 2.	
		frt	kr
Hectoliter	Buza (tisztá)) legszebb	9	—
	Buza (tisztá)) közepes	8	—
	Buza (tisztá)) gyöngébb	—	—
	Buza (vegyes)) legszebb	7	—
	Rozs) közepes	5	80
	Árpa) legszebb	5	—
	Zab) közepes	—	—
	Zab) legszebb	3	30
	Törökbuza	5	10
	Kása	12	—
Kilóer.	Borsó	7	—
	Lencse	10	—
	Fuszulyka	5	—
	Lenmag	—	—
	Burgonya	2	—
	Marhahús	—	40
	Disznóhús	—	44
	Juhhús	—	—
	Faggyu	—	32

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Márcz. 10.

Magyar aranyjáradék	118.50
Magyar vasuti kölcsön	131.75
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	89.25
M. keleti vasuti államkötvény II. kibocs.	108.—
M. keleti vasuti államkötvény 1876. évi	94.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.—
M. földtehermentesítési kötv. záradékkal	96.—
Temes-bánati földteherment. kötvény	96.—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	95.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	96.—
Horvátszlavon földteherm. kötvény	—.—
Magyar szőlődézma-váltási kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	116.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	109.50
Osztrák járadék papirban	74.75
Osztrák járadék ezüstben	75.75
Osztrák járadék aranyban	93.25
1860. államsorsjegyek	128.—
Osztrák-magyar bankrészvény	820.—
Magyar hitelbank-részvény	311.—
Osztrák hitelintézet-részvény	313.75
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.56
20 frankos arany	9.51
Német birodalmi márka	58.75
London (2 havi váltókért)	120.65
Magyar papíráradék	87.20

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Magy. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

MENETREND.

Érvényes 1881. május 15-től.

PREDEAL-NAGYVÁRAD.

Állomások		Gyors- vonat 1.	Sze- mély- vonat 3
Bukarest	Indul	8.15	6.30
Predeal	"	1.09	4.53
Tömös	"	1.33	1.21
Brassó	(Erk.)	2.06	6.13
Földvár	(Ind.)	2.16	6.52
Apáca	"	2.44	7.23
Köpecz	"	3.03	7.43
Alsó-Rákos	"	—	8.13
Héjasfalva	"	3.54	10.15
Segesvár	vendéglő (Erk.)	5.07	10.32
	(Ind.)	5.12	10.52
Medgyes	"	6.01	12.06
Kapus	(Elágozás)	6.13	12.24
	(N.-Sze-)	6.31	12.30
	(benfelé)	—	—
Tövis	(Elágozás)	7.30	2.06
	(Gy.-Fehér-)	7.37	2.26
	(vár felé)	—	—
Kocsárd	(Elágozás)	8.18	3.24
	(M.-Vásár-)	8.23	3.34
	(hely felé)	—	—
Kolozsvár	vendéglő (Erk.)	10.07	5.59
	(Indul)	10.17	6.24
Nagyvárad	vendéglő (Erk.)	1.45	11.04
	(Indul)	1.50	11.25
Budapest	Érkezik	7.30	8.45

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Hirdetmény.

Melynél fogva közhírré teszi Bereczk városa tanácsa, hogy a képviselő testületnek határozata folytán a Bereczkben 1. birtokivi szám alatt a község tulajdon birtokában levő, ugynevezett **kapitányi telek**, rajta találtató épületekkel, kert- és udvarokkal együtt, melyek a 186. 187. és 188-dik helyrajzi számok alatt láthatók, — folyó évi márczius 19-kén, d. u. 3 órakor nyilvános árverésen örökáron el fog adatni.

Vásárolni kívánó az árverés megnyitása előtt 10 százalékos biztosítékot köteles beadni a bizottmányi elnök kezébe. A felkiáltási ár 2873 frt 20 kr. o. é.

A részletes feltételek a tanácsháznál, a szabályszerű hivatalos órákban — megsejmlélhetők.

Bereczk város tanácsától, 1882. évi márczius hó 8-án.

(2—3)

A tanács nevében
Gábor Imre, polg. mest.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.